

‘Het sociale model is het probleem van Europa’

De Lissabon-ambitie om Europa's achterstand in te lopen is slechts „politieke correctheid”. Vraaggesprek met een radicale toeschouwer die niemands stem nodig heeft.

**Door onze correspondent
MARK KRANENBURG**

BRUSSEL, 23 MAART. Zijn schrikbeeld is de Franse president Chirac. „Die man symboliseert werkelijk alles wat fout is in West-Europa. Hij is de grootste verdediger van de vreselijke Europese landbouwpolitiek, die alleen maar de armoede in de wereld bevordert, hij verdedigt het protectionisme en wil buitenlandse werknemers buiten de deur houden.”

De 31-jarige Zweed Johnny Munkhammar houdt ervan de zaken scherp te stellen. Dat maakt de directeur van het in Stockholm gevestigde Timbro-onderzoeksinstituut tot een veelgevraagd spreker op internationale fora. De vraag naar hem is alleen maar toegenomen sinds hij vorig jaar zijn boek *European Dawn – after the social model* publiceerde. In het boek rekent Munkhammar hardhandig af met het veelbezongen Europese sociaal model van vrije markt met omvangrijke verzorgingsstaat: „Hoe sneller we dit model achter ons kunnen laten,

hoe beter het is. Want het model is de oorzaak van alle problemen.”

Het drastisch terugdringen van de overheidsbemoeyenis is volgens hem de enige remedie voor Europa om uit de problemen te komen. „Begrijp me goed, ik ben geen anarchist, maar ik vind wel dat de staat alleen dié taken op zich moet nemen die alleen de staat kan regelen”, zegt Munkhammar tijdens een gesprek in Brussel. Hier werkte hij in de jaren negentig een poosje voor de Zweedse werkgevers. „Kijk naar de belastingen. Gemiddeld genomen worden maar 2 van elke 10 geïncasseerde euro's gebruikt voor herverdeling. De overige 8 komen via overheidsvoorzieningen allemaal bij de belastingbetaler terug. Waarom kan ik die 8 euro niet zelf besteden? Het gaat bij belastingen nauwelijks om solidariteit, het is de staat die ons leven met ons geld bepaalt.”

U zegt dat de staat niet prikkelt?

„Ja. De persoonlijke verantwoordelijkheid voor belangrijke delen van het leven is weggenomen. Als iemand wel mag kiezen wat voor tandpasta hij gebruikt of welk eten hij eet, waarom mag hij dan niet beslissen waar zijn pensioengelden naartoe gaan, of hoe hoog zijn werkloosheidsuitkering moet zijn. Het zijn de laagste inkomens die in West-Europa de meeste belasting betalen. Ik noem dat geen solidariteit. Het leidt er alleen maar

toe dat mensen niet gestimuleerd worden een andere baan te aanvaarden of zich bij te scholen, want alles gaat toch naar de belasting.”

De scherpste kritiek op de verzorgingsstaat komt tegenwoordig uit Scandinavië. Is dat toeval?

„Ik denk het niet. Wij in Zweden hebben de grootste collectieve staat in de wereld. In een dergelijke omgeving is het begrijpelijk dat een paar mensen opstaan die zeggen dat met de toenemende globalisering en de demografische ontwikkelingen dit sociale model niet houdbaar is. Hoe groter de collectieve staat, hoe groter de oppositie.”

Zowel links als rechts krijgt het bij u zwaar te verduren.

„Het gaat mij om de politici. De meeste van hen, of ze nu links of rechts zijn, zweren bij een grote staat, want dat is hun gereedschap. Zij moeten de volgende verkiezing winnen en dus beloven ze meer van de staat. Neem een rechtse politicus als Chirac, die de grootste verdediger van de staat is. Er zijn heel veel politici die eigenlijk wel weten welke richting ze op moeten, maar uiteindelijk toch niet durven door te zetten. De Britse premier Margaret Thatcher en de Amerikaanse president Ronald Reagan hebben dat wel gedaan.”

[•Vervolg MUNKHAMMAR: pagina 18]